

LØGTINGSINS UMBOÐSMAÐUR

Tórshavn, tann 22. februar 2010
J.Nr.: 200900084 / 16
(at tilskila í svari)

Álit

viðvíkjandi handfaring av umbøn um innlit í samskifti millum Uttanríkisráðið og Landsgrannskoðanina

Við telduposti 16. september 2009 hevur A, blaðmaður á Dimmalætting sent umboðsmanninum soljóðandi klagu:

"Kæra í sambandi við umbøn um alment innlit

Vegna Dimmalætting vil eg við hesum kæra Uttanríkisráðið fyrri ikki at hava svarað uppá eina umbøn um alment innlit um samskiftið við Landsgrannskoðanina í sambandi við setan av sendiumboðum, tá tey koma heimaftur til Føroya. ..."

Restin av klaguni er burturløgd, og samskiftið millum klagaran og Uttanríkisráðið er endurgivið undir málsgongdini niðanfyri.

Málsgongd

Við telduposti 3. august 2009 sendi blaðmaðurin Uttanríkisráðnum soljóðandi umbøn um innlit:

"Við hesum verður biðið um alment innlit í alt samskifti millum Landsgrannskoðanina og Uttanríkisráðið, sum hevur við setaninar av føroysku sendiumboðunum at gera, tá tey venda heimaftur.

Biðið verður um at fáa innlit í øll viðurskifti, sum hava við hetta mál at gera."

Við teldupostum ávikavist 5. og 11. august 2009 sendi Uttanríkisráðið blaðmanninum soljóðandi móttøkuváttanir:

"Vit takka fyrri tygara umbøn.

Málsviðgeri er B, sum er í summarfrí til 17. august 2009"

"Viðvíkjandi umsókn um alment innlit

Víst verður til umsókn tygara, dagfest 3. august 2009, um innlit í alt samskifti millum Landsgrannskoðanina og Uttanríkisráðið, sum hevur við setaninar av føroysku sendiumboðunum at gera, tá tey venda heimaftur.

Vísandi til § 16, stk. 2 í løgtingslóg nr. 133 frá 10. juni 1993 um innlit í fyrisitingina við seinni broytingum, skal Uttanríkisráðið við hesum boða frá, at vegna summarfrí verður roynt at svara umsóknini skjótast gjørligt aftaná 20. august."

31. august 2009 rykkir blaðmaðurin Uttanríkisráðið eftir málinum við soljóðandi telduposti:

“Fyri tíð síðan søkti eg vegna Dimmalætting um alment innlit í samskifti millum Landsgrannskoðanina og Uttanríkisráðið í samband við setaninar av deildarstjórum/ starvsfólki í ráðnum.

Eg fekk svar, at tann sum umsat málið var í summarfrí, og at viðkomandi kom aftur tann 20. august, og at málið skuldi svarast tá.

Nú er hálvonnur vika gingin síðan 20. august, og tí vil eg við hesum fegin rykkja eftir svari.”

Uttanríkisráðið svarar rykkjaranum hjá blaðmanninum 8. september við soljóðandi telduposti:

“Viðvíkjandi umsókn um alment innlit

Víst verður til umsókn tygara, dagfest 3. august 2009, um innlit í alt samskifti millum Landsgrannskoðanina og Uttanríkisráðið, sum hevur við setaninar av føroysku sendiumboðunum at gera, tá tey venda heimaftur.

Vísandi til § 16, stk. 2 í løgtingslóg nr. 133 frá 10. juni 1993 um innlit í fyrisitingina við seinni broytingum, skal Uttanríkisráðið við hesum boða frá, at nú talan er um samskifti millum Uttanríkisráðið og Landsgrannskoðanina, er málið av einum serligum slag. Uttanríkisráðið hevur tískil biðið um eina lögfrøðiliga meting av málinum.

Uttanríkisráðið væntar av avgreiða umsóknina skjótast gjørliga aftaná 14. september 2009.”

9. september 2009 móttækur Uttanríkisráðið eitt upprit frá einum advokati um alment innlit. Uppritið er dagfest 3. september 2009, og í fylgiskrivinum verður upplýst, at uppritið áður er sent ráðnum sum teldupostur. Uppritið viðger serliga spurningin um útlýggjan av innanhýsis skjølum til eftirlitsmyndugleikar og samskifti við hesar. Niðurstøðan er, at innanhýsis skjøl framhaldandi eru at meta sum innanhýsis, hóast tey eru útlýggjað til Landsgrannskoðanina, at samskiftið millum Uttanríkisráðið og Landsgrannskoðanina er fevnt av almennum innliti, og at Uttanríkisráðið hevur skyldu at útlýggja upplýsingarnar.

Í einum uppriti, dagfest 17. september 2009, sum er skrivað í Uttanríkisráðnum, er niðurstøðan, at samskiftið millum Landsgrannskoðanina og Uttanríkisráðið eigur at vera útlýggjað, og at eingi innanhýsis skjøl eru í málinum.

17. september 2009 letur Uttanríkisráðið blaðmanninum innlit í málið við soljóðandi skrivi:

“Viðvíkjandi umsókn um alment innlit

Víst verður til umsókn tygara, dagfest 3. august 2009, um innlit í alt samskifti millum Landsgrannskoðanina og Uttanríkisráðið, sum hevur við setaninar av føroysku sendimonnum at gera, tá teir venda heimaftur.

Uttanríkisráðið hefur viðgjört málið samsvarandi lögtingslóg nr. 133 frá 10. júní 1993 um innlit í fyrisitingina við seinni broytingum, og verður við hesum latið innlit í skjølini.

Grundað á serlig lögfrøðilig og starvsfólkapolitisk fyrilit, hefur hendan viðgerð tikið rúma tíð.”

Partshoyring

Umboðsmaðurin gjørdi av at kanna hetta málið nærri, og klagan varð við skrivi, dagfest 17. september 2009, send Uttanríkisráðnum til ummælis við eini freist áljóðandi 3 vikur. Samstundis varð Uttanríkisráðið biðið um at lata umboðsmanninum øll skjøl í málinum til láns.

Í telefonsamrøðu tann 14. oktober 2009 boðaði Uttanríkisráðið umboðsmanninum frá, at viðmerkingar fóru at verða latnar umboðsmanninum skjótast gjørligt.

Við skrivi, dagfest 20. oktober 2009, sendi Uttanríkisráðið umboðsmanninum soljóðandi viðmerkingar:

“Løgtingsins Umboðsmaður hefur í brævi dagsett 17. september 2009 viðvíkjandi klagu frá Dimmalætting dagfest 17. september 2009 (*Mín viðmerking*: 16. september) biðið Uttanríkisráðið um at greiða nærri frá hesum máli. Somuleiðis biður umboðsmaðurin Uttanríkisráðið um øll skjøl til láns viðvíkjandi málinum.

Um innlitsmálið er at siga, at Dimmalætting biður Uttanríkisráðið hin 3. august 2009 “... um alment innlit í alt samskifti millum Landsgrannskoðanina og Uttanríkisráðið, sum hefur við setaninar av føroysku sendiumboðunum at gera, tá tey venda heimaftur.” Uttanríkisráðið svarar aftur hin 5. august 2009 við at takka fyri umbønina og at málsviðgerðin B er í summarfrí til 17. august 2009. Uttanríkisráðið endursvarar umbønini soljóðandi 11. august 2009 “...at vegna summarfrí verður roynt at svara umsóknini skjótast gjørligt aftaná 20. august.” Lat tað verða sligið fast, at B, deildarstjóri var í summarfrí um hetta mundi og at undirritaði var somuleiðis í summarfrí hendan mánaðin.

Hin 31. august 2009 minnir Dimmalætting á málið. Uttanríkisráðið svarar áminningini aftur hin 8. august 2009 (*Mín viðmerking*: september) við at boða frá “...at nú talan er um samskifti millum Uttanríkisráðið og Landsgrannskoðanina, er málið av einum serligum slag. Uttanríkisráðið hefur tískil biðið um eina lögfrøðiliga meting av málinum. Uttanríkisráðið væntar at avgreiða umsóknina skjótast gjørligt aftaná 14. september 2009”

Hin 17. august 2009 avgreiðir Uttanríkisráðið umbønina við at boða frá, at tað “... verður við hesum latið innlit í skjølini. Grundað á serlig lögfrøðilig og starvsfólkapolitisk fyrilit, hefur hendan viðgerð tikið rúma tíð.” Dimmalætting víðkar um innlitsumbønina sama dag og fær innlit dagin eftir í hesa seinnu umbøn, ið Uttanríkisráðið ikki metir at vera partur av klaguni.

Øll skjøl viðvíkjandi málinum eru hjáløgð.”

Við skrivi, dagfest 30. oktober 2009, vórðu viðmerkingarnar sendar Dimmalætting til ummælis við eini freist áljóðandi 14 dagar.

Umboðsmaðurin bað sama dag Uttanríkisráðið við somu freist um at greiða nærri frá tí, sum varð sagt í frágreiðingini um, "at viðgerðin av innlitsumbønini hevði tikið rúma tíð grundað á lögfrøðilig og starvsfólkapolitisk atlit."

Tann 18. november 2009 bað Uttanríkisráðið umboðsmannin um at leingja freistina til 27. november 2009. Hesum játtaði umboðsmaðurin.

Tann 24. november 2009 sendi Uttanríkisráðið umboðsmanninum soljóðandi skriv:

"Viðvíkjandi klaguni frá Dimmalætting, dagfest 17. september 2009

Í skrivi frá Løgtingsins umboðsmanni, dagsett hin 30. oktober 2009, verður Uttanríkisráðið biðið um at útgreina viðmerkingarnar í innlitsmáli til Dimmalætting, har sagt verður, at viðgerðin av innlitsumbønini hevur tikið rúma tíð grundað á lögfrøðilig og starvsfólkapolitisk atlit.

Uttanríkisráðið skal við hesum greina út viðmerkingarnar.

Lögfrøðilig atlit

Av tí at Uttanríkisráðið ivaðist í, hvussu innlitsumbønin skuldi handfarast, vendi ráðið sær til uttanhúsa lögfrøðing at fáa ráð. Ivin var grundaður á, at málið snúði seg um samskipti við ein stovn, sum ikki kemur undir virksemi hjá almennu fyrisitingini undir heimastýrinum og tískil, sambært grein 1, stk. 1 í lóg um innlit í fyrisitingina, ikki er fevndur av lógini um alment innlit.

Starvsfólkapolitisk atlit

Av tí at summarfrí var og starvsfólkaleiðari og aðalstjóri vóru í summarfrí, var innlitsumbønin ikki avgreidd beinanvegin. Tá ferian var av, og farið var í gongd at avgreiða málið, varð mettt, at neyðugt var at fáa uttanhúsa ráðgeving, sí omanfyri, og tí dró málið út.

Tit eru vælkomín at seta tykkum í samband við undirritaðu, um fleiri spurningar eru."

Við skrivi, dagfest 27. november 2009, varð boðað pørtunum frá, at av tí at umboðsmaðurin einki hevði frætt aftur frá Dimmalætting, fór hetta mál at verða tikið til endaliga viðgerð. Samstundis varð boðað frá, at umboðsmaðurin væntaði ikki at verða liðugur við viðgerðina fyrr enn eftir ársskiptið.

Niðurstøða

Hendan klagan snýr seg um handfaringina hjá Uttanríkisráðnum av eini umbøn um alment innlit í samskipti millum Uttanríkisráðið og Landsgrannskoðanina um setan av sendiumboðum, tá hesi koma aftur til Føroya.

Innlitsumbønin var Uttanríkisráðnum í hendi 3. august, og hóast áminning frá klagaranum 31. august 2009, fekk klagarin ikki útflýggjað skjølini fyrr enn 17. september 2009.

Av tí at tað oftast er týðningarmikið fyri bæði borgarar og serliga fjølmiðlar at fáa skjalainnlit í eitt mál so skjótt sum gjørligt, er tað í § 16, stk. 1 í innlitslógini (løgtingslóg nr. 133 frá 10. juni 1993, sum broytt við løgtingslóg nr. 76 frá 8. mai 2001) ásett, at ein myndugleiki sum skjótast skal gera av, um ein umbøn um innlit kann verða gingin á møti. Myndugleikarnir hava sostatt eina lógarásetta skyldu at svara innlitsumbønnum skjótast gjørligt.

Sambært § 16, stk. 2 er ásett, at um ein innlitsumbøn ikki er gingin á møti ella noktað innan 10 dagar eftir, at myndugleikin hevur móttikið hana, so skal myndugleikin boða frá orsøkini til hetta, og nær ein avgerð kann væntast.

Klagarin fekk boð um, at innlitsumbønin fór ikki at verða viðgjørd beinanvegin vegna summarfrí, og Uttanríkisráðið hevur greitt frá, at orsøkin til hetta var, starvsfólkaleiðarin og aðalstjórin vóru í summarfrí um hetta mundið.

Í serligu viðmerkingunum til § 16 í donsku innlitslógini, sum er fyrimynd fyri føroysku lógini, stendur í Fólkingstíðindum, 1985/86, tillæg A, sp. 233, soleiðis:

”Bestemmelsen i *stk. 2*, der er ny, er begrundet i et ønske om at sikre, at behandlingstiden for begæringer om aktindsigt ikke uden rimelig anledning trækker ud. Der er ikke indsat en absolut frist for sagsbehandlingens varighed i aktindsigtssager, men bestemmelsen om, at den begærende skal have en begrundet underretning i tilfælde, hvor aktindsigt ikke kan imødekommes inden for 10 dage, samt oplysning om, hvornår en afgørelse kan forventes at foreligge, må i sig selv forventes at bidrage til, at behandlingstiden ikke unødigt trækker ud.”

Eftir mínari meting er tað ikki ein rímlig orsök at útseta viðgerðina av innlitsumbønini í meira enn 2 vikur vegna summarfrí. Í slíkum førum hevur Uttanríkisráðið skyldu at tryggja, at onkur annar kann taka sær av innlitsmálinum.

Tað er heldur ikki nøktandi, at klagarin noyðist at rykkja eftir svari, og at ráðið ikki fyrr enn 5 vikur eftir at hava fingið innlitsumbønina, boðar klagaran frá, hví umbønin ikki var svarað, og nær svar kundi væntast.

Uttanríkisráðið segði seg ivast í, hvussu umbønin skuldi viðgerðast, av tí at talan var um samskipti millum Uttanríkisráðið og Landsgrannskoðanina, sum ikki er fevnd av innlitslógini.

Sambært § 4 í innlitslógini fevnir rætturin til innlit um skjøl, sum ein myndugleiki hevur móttikið ella gjørt sum liður í fyrisitingarligari saksviðgerð í samband við virksemi myndugleikans. At tann, sum almenni myndugleikin samskiptir við, ikki er fevndur av innlitslógini, ávirkar í sjálvum sær ikki metingina av, um skjøl ella upplýsingar eru fevnd av rættinum til innlit sambært innlitslógini. Tó kunnu skjøl og upplýsingar vera undantiknar rættinum til innlit sbt. aðrari lóg.

Ivi tykist serliga hava verið um, hvørt innanhýsis skjøl framhaldandi eru at meta sum innanhýsis, tá tey eru latin Landsgrannskoðanini. Støða er tikin til hendan spurningin í § 22 í løgtingslóg nr. 25 frá 21. apríl 1999 um grannskoðan av landsroknskapinum v.m., har ásett er, at skjøl, sum myndugleikar útflyggja Landsgrannskoðanini, og sum sambært innlitslógini eru undantikin rættinum til innlit, framhaldandi eru undantikin rættinum til innlit, eftir at tey eru útflyggjað. Eg dugi tó ikki at síggja, hví hesin ivin tekur seg upp í viðgerðini av ítøkiligu innlitsumbønini, tí millum skjølini, sum eg havi fingið til láns frá ráðnum, eru eingi innanhýsis skjøl í málinum, burtursæð frá einum uppriti, sum er skrivað í Uttanríkisráðnum sama dag innlit verður latið í málið.

Uttanríkisráðið fekk frá advokati svar uppá omanfyri nevndu ivamál í døgnum 3. – 9. september, men hóast hetta fær klagarin ikki innlit í málið fyrr enn 17. september. Vísandi til viðmerkingarnar um at myndugleikar hava eina lógarásetta skyldu at svara innlitsumbønum skjótast gjørligt, haldi eg hetta als ikki vera nøktandi.

Samanumtikið haldi eg tað ikki vera nøktandi, at Uttanríkisráðið nýtir góðar seks vikur at avgreiða hesa innlitsumbønina, og eg fari at geva Uttanríkisráðnum eina áttalu fyri handfaringina av hesum máli.

Av tí at klagarin hevur fingið innlit í umbidnu skjølini, geri eg ikki meira við hetta málið.

Sólja í Ólavsstovu
Umboðsmaður